

2026

TEMPUS DESIGN

DESIGN

DESIGN TRENDY
ROZHOVORY
NOVINKY 2026

Simona Krainová

DOMOV PODLE SEBE

Simona Krainová o dětství v Havířově, životě v Paříži, domovech na několika kontinentech a o tom, proč ten nejdůležitější prostor nevytvářejí metry, ale lidé.

SCAN ME

WWW.TEMPUS-DESIGN.CZ

BLÍŽ K PODSTATĚ

Tištěný časopis. Malý, vědomý krok zpět.

Někdy máte pocit, že se svět řítí vpřed a vy s ním. Jako když sedíte v rozjetém vlaku a díváte se z okna. Krajina ubíhá. Stromy u trati splynou v jeden pruh, město se mihne a je pryč. Zůstane barva a pohyb, nic víc. Pohled z rozjetého vlaku má jednu zvláštnost. Ostře vidíte jen to, co je daleko. To nejbližší se rozmáže.

A pak přijde okamžik, kdy se chcete zastavit.

My jsme se zastavili. Na pár chvil. A místo dalšího digitálního obsahu jsme se pustili do vlastního časopisu. Do něčeho, co se dá vzít do ruky a odložit na stůl. Co tam zůstane ležet, i když zavřete počítač.

Všechny hlavní rozhovory jsem vedla osobně. Byla to odměna, se kterou jsem nepočítala. Každý z těch lidí je úplně jiný. Každý žije ve svém vlastním světě — ve světě skla, ve světě operačních sálů, ve světě módy. A já jsem měla možnost do nich na chvíli nahlédnout.

Vlastně to děláme pořád. Nahlížíme lidem do jejich světů. Jinak se totiž domov navrhout nedá.

Během několika měsíců poznáte stránky člověka, které při běžných setkáních zůstávají skryté. Ne proto, že bychom se vyptávali. Představa o vlastním domově o člověku prozradí víc než dlouhé rozhovory.

Vytvářet někomu domov je jedna z nejintimnějších věcí, jaké znám.

Tenhle časopis vznikl proto, že jsme měli pocit, že je co předat dál. Rozhovory, které by jinak zůstaly mezi čtyřma očima. Prostory, které znají jen jejich majitelé. Myšlenky lidí, kteří svou práci dělají naplno.

Zastavit se není ztráta času. Je to jediný způsob, jak něco skutečně vidět.

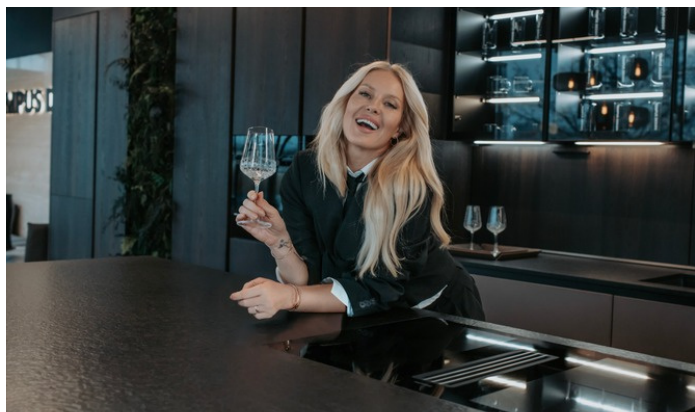
ZUZANA ČERVENKOVÁ

Zakladatelka studia TEMPUS DESIGN

Projekt v Abú Dhabí

Uvnitř tohoto čísla

BLOG

UMĚNÍ

ROZHOVOR

DOMOV

06 5 trendů pro interiéry roku 2026

10 **Statek Marty Pártlové**
Rozhovor s Monikou Drbalovou

16 Moderní pařížský styl

21 **Rozhovor se Simonou Krainovou**

30 Simona Krainová očima
Tempus Design blog

34 Není to jen sedačka

36 Za hranicí domu
zelené pokračování vašeho domova

42 **Rozhovor s prof. Davidem Netukou**

52 Feng Shui není magie

58 **Od metrů čtverečních k životnímu stylu**
rozhovor s Denisou Višňovskou

60 Kancelář, ve které se dá opravdu pracovat

64 Luxus, který nepřipouští kompromisy

70 **Světlo, které proniká dovnitř**
rozhovor s Janou Svobodovou

80 Druhá adresa: Za hranicemi
pět destinací, pět podob investice

86 Malý byt, velká hra

A modern interior design featuring a bar area with a wooden wall and a large, light-colored sofa. The bar has a wooden wall and a large, light-colored sofa. The bar has a wooden wall and a large, light-colored sofa. The bar has a wooden wall and a large, light-colored sofa.

5 TRENDŮ

KTERÉ BUDOU
V INTERIÉRU V ROCE 2026
NEPŘEHLÉDNUTELNÉ

NENAVRHOVAT INTERIÉR PRO DNEŠEK

Když domov dostává svou duši

Interiér není kolekce sezónních trendů. Dobře navržený prostor má vydržet roky, někdy desetiletí. Kuchyň, podlaha nebo vestavěný nábytek se přece nemění s každou novou sezonou. Přesto se i do nadčasových interiérů nenápadně otiskuje doba, ve které vznikají. Mění se materiály, tvary, světlo i způsob, jakým chceme doma žít. A právě rok 2026 přináší návrat k tomu, co jsme možná na chvíli ztratili – k přirozenosti, hmatatelnosti a emocím.

01 | Příroda už nestojí za oknem Zeleň vstupuje dovnitř

Rostlina už dávno není jen dekorací, která vyplní prázdný kout. Stává se součástí architektury prostoru. Velký strom v obývacím pokoji, zelený solitér mezi kuchyní a jídelnou nebo promyšlená kompozice rostlin dokážou interiér změkčit a propojit s venkovním světem. Příroda se nestěhuje do interiéru jako ozdoba. Stává se jeho součástí.

02 | Kámen, který nemusí nic předstírat Když se materiál stane sochou

Kámen už nemusí poslušně zůstat na podlaze nebo za pracovní deskou. Jeho síla vynikne právě tehdy, když dostane prostor. Masivní kamenný ostrůvek, solitérní jídelní stůl nebo výrazné umyvadlo mohou být objektem, kolem kterého se celý interiér skládá. Kresba kamene je totiž dekorací sama o sobě – a žádné dva kusy nejsou stejné.

03 | Rozsvítte prostor, ne jen místnost Světlo jako šperk interiéru

Lustr už není poslední položkou v projektu, která se vybírá podle toho, co zbylo v rozpočtu. Může být jeho dominantou, sochou zavěšenou v prostoru i okamžikem překvapení. Vedle výrazného solitéru ale stále důležitěji funguje vrstvení světla – nepřímé osvětlení, nástěnná svítidla, lampy i jemné akcenty. Protože dobré světlo není vidět. Je cítit.

04 | Pryč s ostrými hranami Interiér se učí být měkký

Rovné linie a přesná geometrie ustupují oblým hranám, měkkým siluetám a organickým tvarům. Zaoblená pohovka, kruhový stůl, měkce modelovaný ostrůvek nebo zakřivená stěna mění nejen vzhled prostoru, ale i způsob, jakým se v něm pohybujeme. Možná je to jen detail. Ale právě detaily rozhodují o tom, zda prostor působí přísně, nebo přívětivě.

05 | Barva nemusí křičet

Když náladu vytváří materiál

Nemusí přijít výrazná zelená ani sytě červená, aby interiér získal charakter. Teplé neutrální tóny, dřevo, kámen, len, vlna nebo strukturované povrchy dokážou

vytvořit mnohem subtilnější, ale o to hlubší atmosféru. Místo barevné palety nastupuje paleta materiálů. A právě jejich dotek, kresba a způsob, jakým reagují na světlo, dávají prostoru jeho osobitost.

Trend, který nezestárne

Možná ale rok 2026 nepřináší jeden konkrétní trend. Přináší spíš změnu nálady. Po letech dokonale uhlazených a někdy až sterilních interiérů chceme prostory, které mají texturu, patinu, přírodu, měkkost a vlastní příběh. Interiér, který nevypadá jako právě otevřený katalog, ale jako místo, kde se opravdu žije.

A to je možná jediný trend, který stojí za to následovat. Nenavrhovat interiér pro dnešek. Navrhovat ho tak, aby byl krásný i tehdy, až dnešní trendy dávno zmizí.

STATEK MARTINY PÁRTLOVÉ

ROZHOVOR S MONIKOU DRBALOVOU

Vítězkou ocenění Interiér roku 2025
hlasování veřejnosti

Z RUINY DOMOV, Z ARCHITEKTONICKÉHO NÁVRHU OCENĚNÝ PŘÍBĚH

Když zpěvačka Martina Pártlová před několika lety objevila statek v jihočeském Rancířově, nebyla to láska k hotovému domu. Naopak. Stavba byla ve velmi špatném stavu a místy připomínala spíš ruinu. Přesto měla něco, co se nedalo přehlédnout – atmosféru místa a původní klenby, které v sobě nesly příběh několika generací.

Dnes je statek po rekonstrukci a získal hned dvě významná ocenění: mezinárodní BIG SEE Interior Design Award 2026 a také Cenu veřejnosti v soutěži Interiér roku. O tom, jak vzniká současný domov ve starých zdech, jsme hovořili s oceněnou architektkou Monikou Drbalovou ze studia Tempus Design.

Když jste statek viděla poprvé, co vás na něm zaujalo?

Především jeho autenticita. Byl to objekt s velmi silnou atmosférou, přestože byl ve špatném stavu. Velkou hodnotu pro nás představovaly původní konstrukce a zejména klenby v hlavní budově. Bylo jasné, že právě ty musí zůstat jedním z hlavních motivů celého domu. Martina měla původně představu jen menší rekonstrukce, ale přesvědčili jsme ji, že si prostor zaslouží důkladnější řešení včetně moderní přístavby.

Jak těžké je rekonstruovat dům, který není památkově chráněný, a přitom nechcete zničit jeho charakter?

Možná je to právě jedna z nejtěžších disciplín. Neměli jsme povinnost zachovat každý detail, ale o to větší jsme cítili odpovědnost. Nechtěli jsme vytvořit historickou kulisu ani statek „převléknout“ za moderní dům. Hledali jsme rovnováhu v tom, co si zaslouží zachovat, a tím, co potřebuje novou formu. Cílem nebylo historii pouze opakovat. Chtěli jsme ji interpretovat současným jazykem. I přesto, že dům nebyl památkově chráněn, neumožnily nám úřady naši původní představu realizovat a museli jsme se hodně přizpůsobit a v podstatě otočit celou původně zamýšlenou dispozici, posunout schody – tedy šlo o poměrně náročný proces.

Kde se historie a současnost potkávají nejvíce?

Především v prostoru. Zachovali jsme původní logiku statku a jeho nejcennější části, ale zároveň jsme do něj vložili světlo, nové propojení místností a dispozice, které odpovídají dnešnímu životu. Historické zdi a klenby tak nejsou exponátem. Jsou přirozenou součástí domu, ve kterém se skutečně žije.

Interiér je poměrně výrazný. Nebála jste se barev?

Právě naopak. Barevná paleta vycházela z představy majitelky a postupně se stala jedním z důležitých prvků celého návrhu. Pracovali jsme s jemnějšími i výraznějšími tóny tak, aby se jednotlivými prostory prolínaly a vytvářely jednotnou atmosféru.

Základ ale tvoří přírodní materiály – dřevo, kámen a texturované omítky. Chtěli jsme, aby interiér působil současně, ale zároveň měl určitou hloubku.

Co podle vás rozhodlo o tom, že projekt zaujal odbornou mezinárodní porotu i českou veřejnost?

Co podle vás rozhodlo o tom, že projekt zaujal odbornou mezinárodní porotu i českou veřejnost?

Možná právě to, že si na nic nehraje. Statek jsme se nesnažili vrátit do určitého historického období ani z něj udělat minimalistickou novostavbu ukrytou ve starých zdech. Nechali jsme vedle sebe existovat různé vrstvy. To ocenili odborníci, kteří vidí pod povrch věcí. No a lidé v Česku? Ti se do podobného prostředí určitě dokážou vcítit. Když vstoupíte do prostoru, který má historii, ale zároveň v něm můžete pohodlně žít, vznikne něco, co zkrátka máme všichni Češi rádi – nádherný klasický český statek s moderním funkčním interiérem, který má pozitivní energii a atmosféru domova.

Jste poměrně mladá, dalo by se říct, že jste v první třetině své profesní kariéry a vaše práce už získala mezinárodní ocenění BIG SEE i Interiér roku. Co to pro vás znamená?

Obě ocenění jsou samozřejmě velkou radostí. Ale je to ocenění práce celého týmu. Na projektu jsem nepracovala sama, kolegové řešili třeba inženýring a projednávání projektu přestavby s úřady, jiní kolegové zase projektový management – návaznost profesí na stavbě a dozor. Za mnou jde návrh projektu rekonstrukce, přestavby a návrh interiéru. Ještě důležitější, než ocenění je pro mě fakt, že po téměř třech letech práce dům získal nový život – a přitom neztratil ten původní. A především hlavním oceněním pro nás byla radost majitelky, která byla s výsledkem spokojená.

Martinu Pártlovou znají lidé jako úspěšnou zpěvačku, vy ji znáte jako člověka a investora. Jaká je jako klientka?

Jedním slovem ideální. Má svůj názor, ale naslouchá a dá na naše doporučení. Umí říct, co chce a také, co nechce. Někdy má klient přesnou představu, kde má v kuchyni stát, který spotřebič, Martina šla spíše po pocitu, jak na ni návrh působil. V detailech se spolehla na nás. Na projekt rekonstrukce statku v Rancířově i díky Martině budu vzpomínat vždycky ráda.

MODERN PARISIEN MODERNÍ PAŘÍŽSKÝ STYL

Tak trochu "zámecký" interiér, který není jako z muzea

Zlato, křišťál a mramor mohou fungovat překvapivě současně

Když si investorka pořizovala luxusní byt přímo na pražském nábřeží, měla o jeho atmosféře jasno. Chtěla pařížský interiér. Ne historickou kopii, ale současný, pohodlný bydlení s pocitem noblesy. Jak skloubit dva zdánlivě vzdálené světy?

Pařížský styl nemusí znamenat historický nábytek

„Právě to pro mě bylo na projektu nejzajímavější. Chtěla jsem vytvořit moderní a pohodlné bydlení, které ale bude mít atmosféru luxusního interiéru,“ říká architektka Romana Vokálová.

Místo starožitného nábytku proto zvolila současné italské kusy, jejichž tvary i detaily odkazují k tradičnímu luxusu. Zlato, které je se zámeckým stylem neodmyslitelně spojené, se objevuje

v detailech nábytku a svítidel. Aby ale interiér nepůsobil nesourodě, pochází většina těchto prvků od jediného výrobce. Zlatá tak není pokaždé jiná, ale vytváří jednotnou linku celým bytem.

Když se luxus ukáže v detailu

K atmosféře luxusních pařížských bytů patří kvalitní materiály – mramor, parkety, dekorativní lišty nebo výrazná svítidla. V tomto bytě dostaly modernější podobu.

Původní parkety zůstaly zachované, pouze se obrousily a nově naolejovaly. Champagne odstín stěn doplnil čalouněný nábytek ve stejných tónech a moderně pojaté křišťálové lustry se zlatými detaily. Výrazným prvkem se stal také kamenný kuchyňský ostrůvek s dekorativním žebrováním.

„Tento luxusní styl je hodně o materiálech a jejich kvalitě. Nemusí ale být doslovný. Důležité je pracovat

s jeho charakteristickými prvky současným způsobem,“ vysvětluje Vokálová.

Zámecký pocit, moderní život

Výsledkem není interiér, který si hraje na historický salon. Je to současný byt, který si z minulosti bere noblesu, řemeslo a určitou okázalost, ale vzdává se muzeálního dojmu.

Právě proto tento přístup funguje především v historických a luxusních pražských domech – na Vinohradech, v centru nebo u Vltavy. Architektura místa se stává přirozeným partnerem interiéru.

Tento moderní pařížský styl nemusí znamenat návrat do minulosti. Může být překvapivě moderní – pokud víte, které prvky z minulosti zachovat a kterým dát nový život.

Romana Vokálová
Architektka TEMPUS DESIGN

ROZHOVOR SIMONA KRAINOVÁ

Simona Krainová o dětství v Havířově, životě v Paříži, domovech na několika kontinentech a o tom, proč ten nejdůležitější prostor nevytvářejí metry, ale lidé.

NĚKTERÉ DOMOVY ZŮSTANOU V ČLOVĚKU NAVŽDY

Jak jsi bydlela jako malá s rodiči?

Pocházím z Havířova a vyrůstala jsem na sídlišti, v ulici Emila Holuba 2. Bydleli jsme čtyři v klasickém panelákovém bytě, který měl kolem šedesáti metrů – rodiče, já a moje sestra. Se ségrou jsme sdílely jeden pokoj a já jsem jako dítě vůbec nepřemýšlela nad tím, jestli je náš byt velký nebo malý. Takhle jsme prostě žili, stejně jako spousta rodin kolem nás, a žádné metry čtvereční pro mě tehdy nehrály roli.

Když se na to dívám zpětně, možná právě odtud mám dodnes pocit, že domov pro mě nikdy nebyl o tom, kolik má metrů nebo jak drahé věci v něm jsou. Je hlavně o lidech, se kterými ho sdílíte. Na svoje dětství vzpomínám jako na velmi šťastné období a právě to je pro mě nakonec ta největší hodnota každého domova.

Jak vypadalo tvoje bydlení, když jsi jako mladá přiletěla do Paříže?

O tom jsem se shodou okolností bavila zrovna dneska s kamarádkou. Když jsem v šestnácti přiletěla do Paříže, agentura mě ubytovala ve velkém bytě asi s dalšími šesti modelkami. Čtyři byly Američanky, jedna Švédka... každá jsme sice měly svůj pokoj, ale jinak jsme žily všechny dohromady.

A úplně nejvíc si pamatuju kuchyň a rozbité okno. V zimě nám přes něj normálně padal dovnitř sníh a na opraváře jsme čekaly snad měsíc. Takže jsme kolem okna cpaly ručníky, aby nám tam netáhlo a nezmrzly jsme.

Musím říct, že na tuhle etapu úplně s láskou nevzpomínám. Bylo mi šestnáct, byla jsem sama v cizí zemi, neuměla pořádně jazyk a soužití tolika mladých holek z různých koutů světa je samo o sobě docela slušný sociální experiment. Takže když jsem se později dostala do svojí první malé garsonky, připadala mi jako absolutní luxus. Hlavně jsem mohla zavřít dveře a být chvíli sama.

Když ses v Paříži usadila a žila tam už jako dospělá, jak vypadalo tvoje bydlení?

Když jsem začala víc pracovat a vydělávat si vlastní peníze, mohla jsem se konečně osamostatnit. Pronajala jsem si krásný apartmán, asi 120 metrů, kousek od Avenue Hoche, a ten jsem opravdu milovala. Jezdili za mnou rodiče, rodina, kamarádi a poprvé jsem měla v Paříži místo, které bylo opravdu moje.

Později jsem se přestěhovala ke svému francouzskému příteli Alexovi, se kterým jsem pak v Paříži žila skoro sedm let. A to místo bylo nádherné. Z kuchyně jsem se dívala na Notre-Dame. Pamatuju si, jak jsem tam často jen tak stála, něco dělala v kuchyni a koukala na tu katedrálu. To je jeden z těch obrazů, které vám zůstanou někde v hlavě napořád.

Bydleli jsme ve druhém patře a přímo pod námi byla taková typická francouzská restaurace. Večer jsem z postele slyšela cinkání skleniček a příborů, švitoření lidí, jak si povídají a smějí se, občas nějaký výbuch smíchu, který mě klidně v noci vzbudil. Ale mně to vůbec nevadilo. Já jsem vždycky byla hodně společenský člověk a mě vlastně celý život uklidňoval víc ruch města než šumění stromů. Miluju tu energii měst. Ráno se s ní probouzet a večer s ní usínat. Za každým hlasem, rozsvíceným oknem nebo smíchem se odehrává něčí život, nějaký příběh. A přesně tohle jsem na Paříži vždycky milovala.

Před domem bylo malé náměstíčko s nádherným velkým košatým stromem. Ten tam stojí dodnes, jen je po těch letech samozřejmě mnohem větší. A pokaždé, když přijedu do Paříže, se tam vracím. Poslední roky si tam děláme takové naše malé výlety s Brunem. Sedneme si spolu na lavičku a já mu ukazuju: támhle jsem bydlela, tady jsem parkovala auto, tudy jsem chodila domů...

A pak se vždycky podívám nahoru do toho okna. A někdy tam vidím stát úplně jinou ženu. Třeba myje nádobí přesně tam, kde jsem ho kdysi myla já, a možná se přitom dívá na stejnou katedrálu. A já si vždycky říkám, kdo asi je, jaký má život, co právě řeší, co ji

čeká. Ona samozřejmě vůbec netuší, že dole na lavičce sedí nějaká ženská, která se dívá na její okno a vzpomíná, že tam před lety žila svůj úplně jiný život.

A v tu chvíli mě to vždycky zvláště vezme. Protože si uvědomím, jak strašně rychle ten život letí. Je to trochu jako starý film, který jste kdysi sami hráli a dneska už si z něj jen ukládáte jednotlivé obrazy do vzpomínek.

A já tyhle návraty miluju. Připomínají mi všechny ty životní etapy, kterými jsem prošla, a zároveň to, jak rychle se z dneška stává vzpomínka.

Kdy jsi poprvé v životě využila služeb architekta?

Poprvé vlastně v Praze, když jsme si s Darou Rolins koupily společně půdu. A když říkám půdu, tak si nepředstavujte žádný designový loft. Koupily jsme v podstatě dvoustetmetrovou střechu plnou holubů, rozdělily ji napůl a každá si tam začala budovat svůj byt.

A měly jsme tehdy geniální nápad, že mezi našimi obýváky chceme posuvnou stěnu. Aby když bude jedné večer smutno po druhé, prostě odsunula zeď a budeme spolu. Architekt nám tenhle romantický nápad našťastí rozmluvil. A zpětně říkám, že možná zachránil naše přátelství, protože některé věci jsou krásné právě proto, že mezi nimi nějaká ta zeď zůstane.

Později se Dara přestěhovala do domu a my jsme její byt nakonec koupili, protože už jsme měli dvě děti a potřebovali jsme naše hnízdečko trochu zvětšit, aby nám v něm nebylo těsno.

A do třetice všeho dobrého přišel Tempus. A to je vlastně docela neskutečný příběh. Sešli jsme se s nimi jen párkrát, řekli jsme si, co máme rádi, jak žijeme a co od domova potřebujeme. Oni si nás neuvěřitelně přesně načetli a pochopili a my jsme jim na oplátku dali něco, co je při kompletní rekonstrukci vlastního domova možná trochu šílené – absolutní důvěru.

Odjeli jsme totiž na tři měsíce do Dominikánské republiky. Naše cesty nás tam už předtím zavedly, pořídili jsme si tam nemovitost, máme tam přátele a rozhodli jsme se, že právě tam ty tři měsíce strávíme a počkáme, než bude rekonstrukce v Praze hotová.

A když říkám rekonstrukce, myslím opravdu kompletní rekonstrukci. Z bytu muselo úplně všechno ven, včetně nábytku, a začínalo se prakticky od nuly. Takže jsme byli tři měsíce na druhém konci světa a čekali, co z našeho domova vlastně vznikne.

A potom jsme se vrátili s kufry, odemkli dveře a vešli do úplně nového bytu.

Na ten moment asi nikdy nezapomenu. Byli jsme strašně natěšení, ale výsledek předčil všechno, co jsme si vůbec dokázali představit. Prostě nám spadla brada.

A vlastně mi padá trochu dodnes pokaždé, když odemknu dveře a vrátím se domů. Vždycky si říkám, jaké jsme měli štěstí, že nás cesta zavedla právě k Tempusu. Protože jsem přesvědčená, že nikdo jiný by nám nevytvořil tak krásný, teplý, a přitom dokonale funkční domov, který je opravdu náš. Ne výstavní byt, ne katalog. Domov.

A nejlepší důkaz? Od té rekonstrukce chodíme mnohem míň ven. Protože ono je to vlastně strašně jednoduché – když se cítíte dobře doma, nemáte potřebu z něj pořád někam utíkat. Spoustu schůzek, návštěv, večerů i party dneska dělám radši u nás. Mně se z toho bytu totiž vůbec nechce.

Je prostorný, nádherný a útulný, ale přitom má duši. A to je podle mě ta největší práce dobrého architekta. Nevytvořit vám nejkrásnější byt podle sebe. Vytvořit vám místo, ve kterém se vy sami cítíte nejlíp na světě.

A že jsme byli s Tempusem opravdu nadmíru spokojení, asi nejlépe dokazuje ještě jedna věc. Zhruba o dva roky později jsme je požádali, aby nám navrhli i náš dům v Dominikánské republice. Tentokrát už nešlo o rekonstrukci. Podle jejich návrhu jsme tam nechali postavit celý dům včetně interiéru. Takže když jsme jim jednou dali do rukou náš domov v Praze, dopadlo to tak, že jsme jim o pár let později svěřili i ten druhý na druhém konci světa. Myslím, že lepší doporučení asi dát neumím.

Můžeš porovnat přístupy různých architektonických studií ?

Tím, že už jsem předtím dvě zkušenosti měla, jsem u Tempusu přesně věděla, co je pro mě důležité. A paradoxně to pro mě není jen to, že vám někdo ukáže krásnou vizualizaci, vybere drahý materiál nebo vám řekne, co je právě trendy.

Pro mě je nejdůležitější člověk na druhé straně stolu. Musíte cítit, že vás poslouchá, že vás umí přečíst a pochopí, kdo před ním sedí. Protože domov podle mě nemá vypadat jako katalog architekta. Má vypadat jako vy.

A přesně tohle jsem u Tempusu cítila od začátku. Že se nesnaží naroubovat nějaký svůj rukopis na nás, ale nejdřív chtějí pochopit, jak žijeme, co máme rádi, co potřebujeme a v čem se budeme cítit dobře. A tenhle osobní přístup je pro mě nakonec mnohem důležitější než jakýkoliv trend.

S celou rodinou jste se přestěhovali do Dubaje. Co tě tam nejvíc překvapilo?

Já bych hned opravila to slovo přestěhovali. My jsme Česko neopustili a ani ho opouštět nechceme. Máme tam svůj byt, svůj domov a ten si necháváme. Já tomu říkám, že jsme se s rodinou vydali na takový delší zážitkový výlet. Co z něj nakonec bude a kam nás zavede, sami ještě nevíme.

A co mě v Dubaji zatím nejvíc překvapilo? Asi to, že mě vlastně nic zásadně nepřekvapilo. Věděla jsem, že je Dubaj báječná, ale možná jsem nečekala, jak rychle

nás přijme. Jsme tady zatím opravdu chvíli, všechno je nové – město, škola, prostředí, způsob života – a samozřejmě každý den něco objevujeme.

A jedna věc mě baví hodně: všechno tady šlape jako švýcarské hodinky. Pardon, dubajské.

Zatím si to prostě užíváme, koukáme kolem sebe, učíme se a necháváme se překvapit, co nám tahle další kapitola života přinese.

A vlastně mě při tomhle rozhovoru napadá jedna paralela. Celou dobu se bavíme o bydlení, architektech a o tom, jak si člověk vytváří domov na míru. Vyberete si lidi, kterým věříte, řeknete jim, co máte rádi, co potřebujete a kde se chcete cítit dobře, a společně si ten prostor nadesignujete přesně pro sebe.

Se životem je to vlastně podobné. Jen s tím rozdílem, že ten vám na míru nikdo jiný nenavrhne.

Ten si musíme designovat sami. A ne vždycky všechno vyjde podle návrhu. Občas něco zbouráte, něco postavíte znovu a někdy zjistíte, že vám něco, co fungovalo před deseti lety, už vůbec nesedí. Ale možná právě o tom život je.

Snažit se ho designovat tak, abychom v něm byli šťastní, spokojení, a hlavně se v něm cítili dobře. Ne podle představ ostatních, ale podle sebe. To je vlastně takové moje životní motto. Stejně jako domov, i život by měl být místo, ve kterém je vám dobře. A přesně tak se ho snažím designovat a žít i já se svojí rodinou.

BLOG

SIMONA KRAINOVÁ OČIMA TEMPUS DESIGN

Když navrhujete byt pro člověka, kterého celá generace vnímá jako ikonu stylu a vkusu, zpozorníte i po letech praxe. Máte v hlavě představu, jak to bude probíhat. Dlouhé debaty nad materiály. Silná vlastní vize na druhé straně stolu. Korekce.

Nic z toho se nestalo.

Simona si nás vybrala kvůli tomu, čemu v ateliéru říkáme „klasický Tempus styl“. Líbil se jí.

Měli jsme jednu osobní schůzku a dvě online. Všechny byly plné smíchu. O designu ale skoro nepadlo ani slovo. Pak Simona odletěla – a vrátila se do hotového bytu.

Dlouho jsem nad tím přemýšlela. Je jí to jedno? Nebaví ji interiérový design? Nebo se tím jen nechce zabývat?

A pak jsem pochopila, že za tím není nezáměr. Je za tím něco úplně jiného.

Důvěra.

A také její vlastní teorie o profesionálech.

Simona pracuje od patnácti let. Vybudovala si vlastní jméno, vlastní značku a vlastní svět. Žila v Paříži, v mekke módy. Pracovala s lidmi, kteří patří ke světové špičce. Tohle všechno vám dá jednu mimořádnou schopnost: poznat lidi, kteří svou práci opravdu umějí. Umí to totiž i sama.

A stejně přistupuje ke všem profesím. Pečlivě si vybere lékaře a věří mu. Vybere si fotografa a nechá ho fotit. A přesně tak přistoupila i k nám – vybrala si nás a nechala nás pracovat.

Mluvila s námi, řekla nám, co má ráda, a pak nám dala naprostou volnost. Ani jednou nezavolala, aby něco změnila. Ani jednou nechtěla vidět další variantu.

Pro architekta je to jedno z nejtěžších zadání. Klient vám nedá přesný seznam požadavků, za který se můžete schovat. Řekne: „Věřím vám.“

A vy musíte být lepší, než kdyby vám každý detail nadiktoval.

Protože se nemáte kam schovat. Nemáte se na co vymluvit. Dostali jste úplnou svobodu – a s ní úplnou odpovědnost.

A když vám pak jednou odpoledne zavolá Simona a řekne, že právě přišla domů a chtěla vám jen říct, jak krásně se tam cítí, víte, že ta důvěra měla smysl.

Sedačka New York

NENÍ TO JEN SEDAČKA

Místo, kde se bude dobře žít

Může být největším kusem nábytku v místnosti. Určuje, kudy se prostorem prochází, kam se člověk dívá a kde se večer sejde celá rodina. Sedačka proto není jen otázkou pohodlí. Je součástí architektury interiéru.

„Při návrhu sedačky mě zajímá především to, jak bude člověk sedět, ale také jak bude sedačka fungovat v celém prostoru. Neměla by být jen krásným objektem. Musí být přirozenou součástí interiéru,“ říká architekt Lukáš Drozd z Tempus Design, který navrhuje také nábytek včetně sedaček na míru.

Lukáš Drozd
Architekt TEMPUS DESIGN

Sedačka Manhattan

Nejdřív se posadte. Pak teprve obdivujte.

Dobrá sedačka musí fungovat v každodenním životě. Jinak se vybírá pohovka pro večerní lenošení, jinak pro rodinu, která na ní tráví většinu dne, a jinak pro reprezentativní prostor, kde je důležitější vzpřímenější sezení. A právě proto neexistuje jedna ideální sedačka. Existuje jen ta správná pro konkrétního člověka a konkrétní prostor.

Měkké tvary, které zvou k posezení

Současný design přeje oblým liniím, měkkým siluetám a nízkým profilům. Sedačka stále častěji funguje jako socha v prostoru, ale zároveň by měla působit tak, že si na ni budete chtít sednout bez obav.

Nemusí být extravagantní.

Někdy stačí zaoblená područka, měkká linie nebo zajímavá proporce, aby se změnil charakter celé místnosti.

Na míru neznamená jen rozměr

U prémiového nábytku lze přizpůsobit mnohem víc než délku, hloubku sedu, výšku, sklon opěradla, tvrdost výplně i jednotlivé moduly. Sedačka tak může vzniknout pro konkrétní prostor. Stále důležitější je také modularita. Umožňuje sestavu měnit, rozšiřovat nebo přizpůsobit různým způsobům používání.

Materiál, kterého se chcete dotknout

Nestačí, aby dobře vypadala. Je to kus nábytku, kterého se budete dotýkat každý den. Proto se prosazují přírodní a strukturované textilie, kvalitní vlna nebo kůže – materiály, které mají charakter, příjemný povrch a zároveň něco vydrží.

A technologie? Elektrické polohování nebo nastavitelná opěrka mohou komfort posunout výrazně dál. Ideálně tak, aby o nich člověk téměř nevěděl.

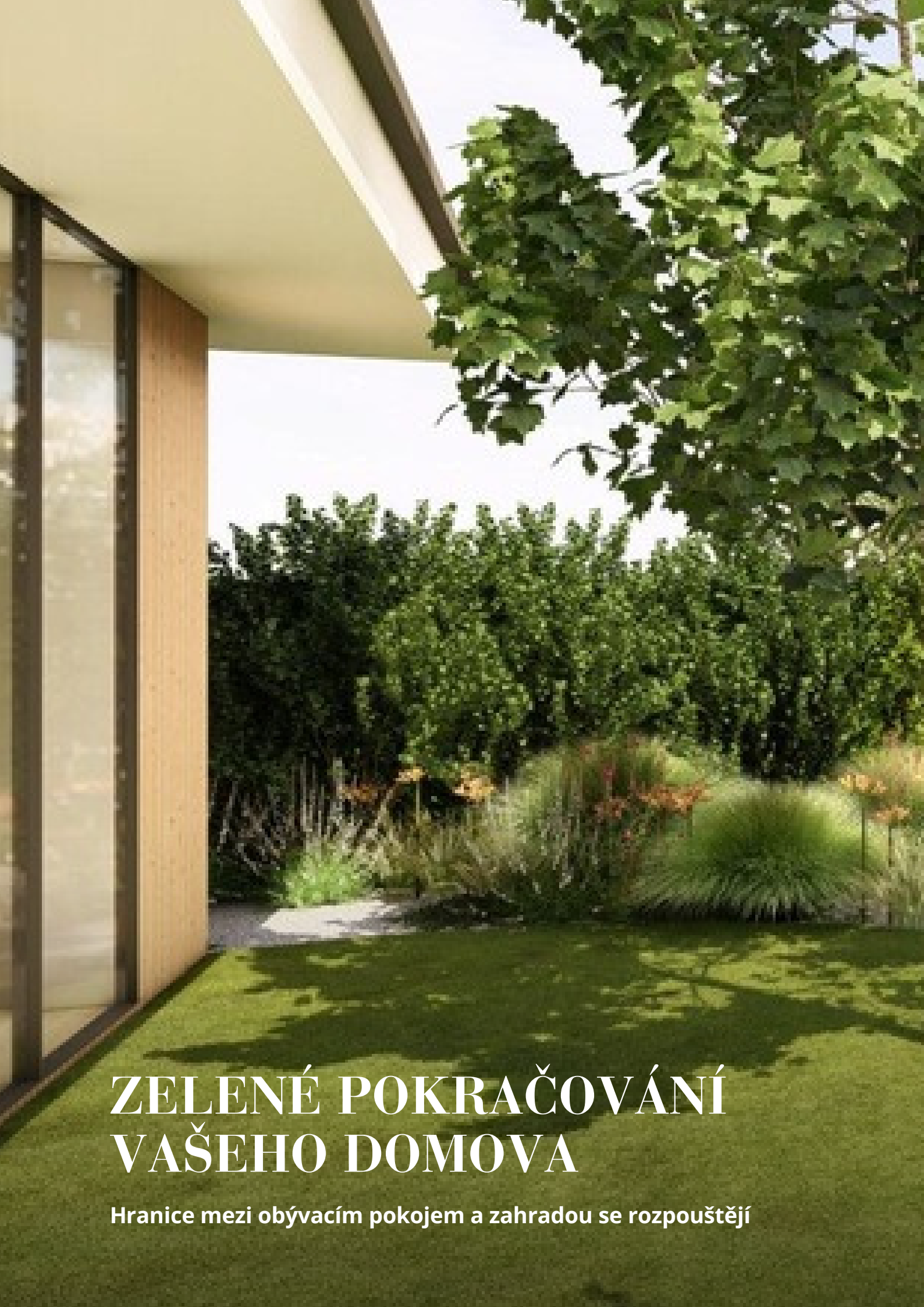
Sedačka jako součást architektury

„Sedačku bychom měli vybírat podobně jako architekturu domu. Ne podle toho, co je právě nejvíc in, ale podle toho, jak s námi bude fungovat každý den,“ říká Lukáš Drozd.

A možná právě tady je rozdíl mezi obyčejnou sedačkou a opravdu dobrým kusem nábytku. Jedna vyplní prostor. Druhá ho definuje.

5 + 1 věcí, které rozhodují o dobré sedačce

- **Výška sedu** – nižší působí uvolněně a loungeově, vyšší podporuje vzpřímenější sezení.
- **Hloubka sedu** – hlubší pro odpočinek, mělčí pro aktivnější sezení.
- **Výplň** – měkkost pro komfort, pevnost pro oporu a dlouhodobé držení tvaru.
- **Konstrukce** – kvalitní rám rozhoduje o stabilitě a životnosti.
- **Potah** – řešte odolnost, údržbu i pocit na dotek, nejen vzhled.
- **Proporce** – sedačka musí odpovídat člověku i místnosti. Velká může být dominantou, ale také prostor opticky zahltit.

ZELENÉ POKRAČOVÁNÍ VAŠEHO DOMOVA

Hranice mezi obývacím pokojem a zahradou se rozpouštějí

ZA HRANICÍ DOMU

Když se zahrada stává dalším pokojem

Ranní káva na terase. Rodinná večeře pod pergolou. Notebook ve stínu stromu. Večer s přáteli u ohně nebo sklenky vína. Život doma se dnes stále častěji odehrává i venku. Zahrada, terasa nebo balkon proto přestávají být pouhým doplňkem domu. Stávají se jeho další obytnou místností – jen bez stropu.

Eliška Paták

Zahradní architektka TEMPUS DESIGN

„Dnes stále častěji navrhujeme celý domov – od obývacího pokoje až po zahradu. Když se exteriér řeší až dodatečně, celek nikdy nepůsobí tak přirozeně,“ říká Eliška Paták, zahradní architektka z ateliéru Tempus Design.

Když interiér plynule pokračuje ven

Nejhezčí zahrady nepůsobí jako prostor, který začíná za dveřmi. Naopak vytvářejí pocit, že interiér a exteriér jsou součástí jednoho světa. Navazují materiály, proporce, barvy i výhledy. Velkoformátové prosklení může například rámovat zahradu jako obraz a terasa se stává přirozeným pokračováním obývacího pokoje.

Co promění zahradu v opravdový obytný prostor?

- Pohodlí – zóny pro stolování, odpočinek, práci i setkávání s přáteli.
- Světlo – promyšlené osvětlení prodlouží život zahrady hluboko do večera.
- Zeleň a voda – vytvářejí atmosféru, ochlazují prostor a přirozeně podporují pocit soukromí.
- Stín – pergoly, stromy nebo subtilní zastřešení umožní zahradu využívat i v horkých dnech.
- Technologie – zavlažování, robotické sečení, osvětlení nebo ozvučení ušetří čas i starosti.

ZAHRADA, O KTEROU SE NEMUSÍTE STARAT

Právě technologie dnes stále častěji přebírají část práce, kterou bychom dříve spojovali se zahradou. Automatické zavlažování, robotické sekačky, chytré osvětlení nebo venkovní kuchyně už nejsou jen výsadou několika nejdražších realizací.

„Lidé chtějí zahradu především užívat, ne se o ni složitě starat. Proto je důležité technologie promyslet už při návrhu, aby se později nemusely dodatečně instalovat a narušovat celý koncept,“ vysvětluje Paták.

Soukromí nemusí být za vysokou zdí

Ani zahrada otevřená okolí nemusí znamenat, že na vás budou všichni vidět. Nejlepší hranice často není zeď, ale zeleň. Vzrostlý strom, skupina keřů, pergola nebo subtilní paraván dokážou vytvořit intimní zákoutí, aniž by zahradu uzavřely.

A stejně důležité je pracovat s tím, co vidět chceme. Nežádoucí výhled lze schovat za vegetaci, ten krásný naopak zvýraznit.

„Ze sedačky v obývacím pokoji by měl člověk vidět to nejhezčí místo zahrady. Každá zahrada má svou kompozici – podobně jako obraz nebo interiér,“ říká Paták.

Nejkrásnější zahrada není hotová v den dokončení

I zahrada má svůj čas. Dnešním trendem je přirozenější, méně dokonale upravený vzhled trvalky, okrasné trávy, vzrostlé stromy nebo přírodní vodní prvky. Zahrada díky nim není statickou dekorací, ale živým organismem, který se proměňuje spolu s domem i jeho obyvateli.

A právě proto se dobrá zahrada nenavrhne jen pro fotografii z prvního dne. Počítá s tím, jak bude vypadat za pět, deset nebo dvacet let.

Protože stejně jako dobrý interiér ani zahrada nemá být jen krásná. Má dobře stárnout.

ROZHOVOR DAVID NETUKA

O detailech, pokoře, lidském mozku a okamžicích,
kdy se z dobrého neurochirurga stává skutečný mistr svého oboru

PĚT PROCENT ROZHODUJE

Lidský mozek je jeden z nejsložitějších a zároveň nejméně probádaných objektů ve známém vesmíru. Špičkový český neurochirurg David Netuka operuje mozek a míchu několikrát týdně. Podle něj je velmi důležité, aby si lékař nehrál na Boha, i když tak jeho práce může někdy vypadat. „Znám hodně kolegů, kteří mají takzvaný božský syndrom, a to není dobře. Nikdy nesmíte přestat přemýšlet nad tím, zda byste to nezvládli ještě lépe,“ říká skromně a velmi civilně působící lékař, který má za sebou zároveň mimořádnou kariéru. Ve 42 letech se stal profesorem neurochirurgie, od roku 2020 vede jednu z nejvýznamnějších neurochirurgických klinik v zemi a patří k předním odborníkům na operace mozku.

„V naší rodině bylo vždy samozřejmostí chtít být nejlepší. A já to tak mám. Vždycky chci být nejlepší,“ říká vnuk zakladatele československé neurochirurgie. Mluvili jsme s ním samozřejmě o jeho výjimečné práci, ale také o tom, jak technologie ovlivňují medicínu i lidstvo, co ho baví, jak odpočívá a jak jeho náročnou práci zvládá rodina.

Prof. MUDr. David Netuka, Ph.D. (1976) vystudoval 1. lékařskou fakultu UK, kde už během studia zamířil k neurochirurgii. Po promoci působil na Neurochirurgické klinice ÚVN, absolvoval zahraniční stáže například v Německu, USA, Rakousku, Itálii a Švýcarsku a postupně se vypracoval mezi přední specialisty na operace mozku.

Od roku 2020 je přednostou Neurochirurgické a neuroonkologické kliniky 1. LF UK a ÚVN, tedy kliniky, kterou před ním vedl prof. Vladimír Beneš. V roce 2018 se již ve svých 42 letech stal profesorem neurochirurgie. Od roku 2024 je navíc náměstkem ředitele ÚVN pro vědu, výzkum a vzdělávání. Jeho specializací jsou mimo jiné nádory mozku, cévní onemocnění mozku, chirurgie baze lební a endoskopická neurochirurgie. Podílí se také na vědecké a pedagogické práci a na vývoji nových technologií v neurochirurgii. Jeho dědeček, profesor Rudolf Petr, patřil k zakladatelům československé neurochirurgie a založil neurochirurgickou kliniku v Hradci Králové. Otec byl významný matematik a jeho bratr Ivan Netuka je kardiochirurg.

Kdybyste měl sám podstoupit operaci mozku, podle čeho byste si vybral neurochirurga, kterému se svěříte do rukou?

Zkontroloval bych si, že zákrok, na který jdu, není pro lékaře ani jeho tým ojedinělým výkonem. Důležité je, aby to, s čím přicházím na operaci, lékař neviděl jednou za rok, ale dělal to pravidelně, v podstatě rutinně. Třeba dnes ráno jsem před tímto rozhovorem stihl dvě operace mozku. Jedna z nich se u nás dělá 130krát za rok. Je to typ operace, u které vím, že když začnu v osm, v devět nebo ve čtvrt na deset skončím. Každý v týmu přesně ví, co má dělat. Ale jsou pracoviště, kde se podobný zákrok dělá pětkrát ročně, a tam je taková operace určitě rizikovější a také logicky trvá čtyři nebo i pět hodin.

Důležité je také vědět, že můj lékař odpovědně posoudí, jestli je operace skutečně nezbytná a jestli není možné postupovat jinak. Jestli to třeba není typ operátora, který si chce za každou cenu zaoperovat. Některé nálezy je lepší jen sledovat, některé ozářit. Je třeba vědět, že se lékař na celou problematiku podíval komplexně a zvolil nejlepší řešení.

Měl bych také vědět, jaká jsou reálná očekávání a možnosti výsledku. Jak budu vypadat po operaci, jak rychle budu fungovat, jak rychle se budu moci vrátit do práce, jaká jsou rizika operace.

Odpověděl jste jako profesor neurochirurgie. Ale kdybyste byl obyčejný pacient?

Musel bych mít důvěru v toho lékaře. Ten mě také musí vidět. Nesnáším, když se operace indikuje jen podle dokumentace a obrázku. Já musím pacienta vidět a ten musí mít pocit, že mu říkám pravdu a že mi může věřit, že se mu budu plně věnovat.

Někde jsou ale pacienti často rádi, že se jim někdo věnuje, natož aby si vybírali, kdo je bude operovat.

U nás to tak není. Snažíme se, aby operoval ten, kdo je v největším kontaktu s pacientem. Nejde to ve sto procentech, ale snažíme se, protože po operaci bude pacient dál chodit na kontroly a ten operátor si tak může sledovat výsledky.

Pět procent, která rozhodují

Dá se z velmi chytrého a pracovitého člověka vychovat špičkový neurochirurg? Nebo je něco, s čím se musí narodit?

Myslím si, že se dá vzdělat, vlastně vycvičit. Asi ne do těch brilantních výkonů, ale do standardních výkonů dokážeme vycvičit kdekoho.

Co je tedy rozdíl mezi standardním a brilantním výkonem?

Je to tak, že 95 procent času operace by měla být v uvozovkách nuda, standard, rutina. A pak během těch pěti procent se může stát něco nenadálého a na to reaguje každý jinak. Je to o naší psychice, o tom, jak fungujeme v krizi. Někdo v tu chvíli začne zmatkovat, někdo méně. Ale to se během kariéry samozřejmě mění.

Špičkový neurochirurg se musí umět rozhodnout, když podobná krize nastane, jak pokračovat, zda třeba není vhodnější zastavit výkon a neodoperovat poslední dva milimetry nádoru. Musí přitom vědět, jaké budou dopady na pacienta, a zároveň nedělat takzvanou defenzivní, příliš opatrnou medicínu. A tohle vybalancování je strašně složité. Podle mě právě to dělá rozdíl mezi standardním a brilantním výkonem.

Operace tedy musí být adrenalin?

Současné operace člověk musí mít velmi pečlivě naplánované, takže už to pak není adrenalin. Máte plán a víte, co máte dělat v každém okamžiku. Operace má být standardní výkon s určitou erudicí. A ano, samozřejmě, když člověk odchází ze sálu s tím, že nedošlo k těm pěti procentům něčeho výjimečného a že v uvozovkách všechno proběhlo nudně, tak je to ten nejlepší výkon.

Asi také nemůžete operovat každý den. Kolik je správný balanc mezi operováním a dny, kdy se věnujete dalším profesním aktivitám?

Podle mě operatér nemá operovat pět dní v týdnu. To je špatně, pak se z operatéra stává jen technik. Musíte mít prostor i pro jiné činnosti. Za mě je rozumný balanc, aby člověk tři dny v týdnu operoval a dál se věnoval, v mém případě, třeba vědeckým projektům, studentům, různým analýzám. Mám také ambulanci, pak jsou tu kongresy, přednášení atd. Třeba operuji od pondělí do středy, pak jedu přednášet do Brna a v pátek odletím na kongres do Bělehradu.

Rodina, která chtěla být nejlepší

Váš dědeček zakládal československou neurochirurgii, váš otec byl profesorem matematiky, váš bratr je profesorem kardiologie. Myslíte si, že byste byl neurochirurgem, kdybyste se narodil do jiné rodiny?

Tak rozhodně mi neříkali, že mám studovat medicínu. Na gymnáziu jsem nějakou dobu zvažoval ekonomii nebo práva. Ale samozřejmě fakt, že velká část mojí rodiny se věnovala medicíně – nejen dědeček, který byl velmi dominantní osobou v rodině, ale i teta, strýc – a měl jsem možnost jejich práci vidět, měl na mě určitě vliv. Při společných obědech se nakonec vždycky řeč stočila k medicíně. Takže si nebudeme nalhávat, že to nebylo důležité.

Dědeček mi opakovaně říkal, ať neurochirurgii nedělám. Je to složitý obor, není moc pracovišť, takže dostat se na špičku je extrémně složité. Na druhou stranu, když jsem si tuhle cestu nakonec vybral a dědeček ještě žil, jistě vnitřně nebyl proti. Určitě mě ale zrazoval od toho, abych nastoupil po něm, protože by mě každý poměřoval s ním. A proto jsem nastoupil do Střešovic, což vlastně bylo pracoviště jeho největšího rivala.

Bylo u vás samozřejmostí, že chcete být nejlepší?

Jo, to určitě chci. Tohle psychiatrické onemocnění máme skoro všichni v rodině. (smích) Určitě u nás vždycky byly ambice, ale třeba i rivalita a bojovnost.

Na vrcholu být nechci

Když vás vidím, jste stále ambiciózní. A co je vrchol? Kam směřujete?

No, vrchol... Hlavně si člověk nesmí myslet, že je na vrcholu. Protože vždycky je prostor růst dál. Já mám před sebou vždycky nějaké kroky, jak osobně, tak v rámci české neurochirurgie.

Třeba teď soutěžíme o to, abychom se stali organizátory Evropského neurochirurgického kongresu, což je největší evropská akce. Já jsem navržen jako prezident kongresu apokud to dopadne, budu mít možnost reprezentovat českou neurochirurgii. To by byl úspěch jak pro mě, tak pro naše pracoviště, ale i pro českou neurochirurgii.

Nebo v roce 2028 se stanu šéfem všech evropských vzdělávacích programů v neurochirurgii, což je velmi prestižní. Samozřejmě je to práce navíc. Ale určitě je to významná funkce z hlediska evropských struktur v naší branži. Takže pořád je co dosáhnout dál. Těch krůčků je mnoho, které jsou přede mnou.

Operujete lidi, kteří by bez vás nikdy neměli šanci. Co taková zkušenost udělá s pocitem vlastní důležitosti?

Člověk se z toho nesmí zbláznit. Znáám několik kolegů, kterým to stoupl do hlavy a mají pocit, že jsou páni bohové. Ale nikdo z nás není Bůh. Všichni máme svůj „hřbitůvek“, pacienty, kde to prostě nedopadlo dobře, kde byla nějaká komplikace. Má se to stát co nejméně často, ale děje se to.

Člověk by neměl získat ten božský komplex, že všechno rozhoduje on, všechno udělá dobře a nikdo jiný by to nedokázal lépe. Člověk vždycky musí přemýšlet nad tím, jestli by to nemohl dokázat ještě lépe.

To je ta zpětná vazba, která by nás měla držet na uzdě, abychom úplně s tím sebevědomím neulítli.

Na druhou stranu je úžasné, když za vámi přijde třináctiletá dívenka, jíž jsem operoval nádor v mozku a která kvůli němu téměř neviděla na jedno oko – a teď je šťastná a vidí. Ale samozřejmě může být i pacient, u kterého si myslím, že ten výsledek mohl být lepší.

Někteří kolegové před těmito případy strkají hlavu do písku, ale já si myslím, že je velmi důležité je vidět. Člověk nesmí zapomenout na to, že tam jsou pro pacienta rizika. Je třeba mít zdravou pokoru z každé operace.

Prof. MUDr. David Netuka

Neurochirurg

Mozek potřebuje prostor

Jde navrhnout ideální prostor, aby byl vhodný pro lidský mozek? A jak by vypadal?

Na tohle jsem studii nedělal. Ale to bude spíš o povaze. Já nemám rád přeplácené prostory, kde jsou tisíce váziček a obrázků. Člověk se nedokáže soustředit a vlastně si uvědomit význam toho konkrétního předmětu, když ho zastíňuje tisíc dalších vjemů. Ale ani to nemusí být samotka, kde bude jeden obrázek. Za mě je ideální, když je tam pár věcí, které navozují atmosféru a když je k nim nějaká vazba v rodině.

Ale tohle je spíš práce psychologů – kdy a v jakém prostředí mozek nejlépe regeneruje. Já nejvíc odpočívám třeba ve Špindlu. Když se chci znovu nabít, snažím se být někde venku. Teď třeba o víkendu odlétáme na Tour de Mont Blanc. Je to hike šest dní kolem Mont Blancu. Celkem 120 kilometrů, takže 20 kilometrů denně s převýšením kolem 1000 metrů. Věřím, že tam si odpočinu. I když škoda je, že mobilní signál je tam všude.

V práci vám to evidentně jde, asi i v turistice, když jdete na Mont Blanc. Je něco, co vám vyloženě nejde? V čem jste beznadějný?

Úplný loser jsem v uměleckých oblastech. Takže bych řekl, že zpěv a malování, v tom jsem úplně ztracený. Japonští neurochirurgové si vždycky malují operace, takže kdybych žil v Japonsku, asi nebudu neurochirurg, protože já malovat absolutně nedokážu.

Určitě mi také nejde sedět v klidu a nedělat nic. V tom mám spory s manželkou. Když se třeba o víkendu někdy potkáme jako rodina a nespěcháme na lyže nebo na hike, ona by chtěla třeba posnídat a pak si jen tak deset minut posedět. Tak to je věc, kterou já nedokážu. To prostě psychicky nedávám. Ale ona to ví a už si zvykla po těch letech...

No a také nesnáším nedochvilnost. Když se řekne, že vyrazíme v 7.30, tak všichni musí být připravení.

Jak váš program zvládá celá vaše rodina?

Rodina mi samozřejmě spoustu těch věcí umožňuje a díky za to patří mojí manželce. Nedávno jsem měl kulatiny a dostal jsem skialpy s mým jménem a manželka dostala ty lyže s nápisem Svěťice. To sedí.

Ona se věnuje své práci, dělá anestezii v privátních zařízeních, ale u složitějších operací „uspává“ i u nás. Není to určitě tak, že bych se rodině nevěnoval vůbec, tak hrozné to není, ale velkou část starostí o rodinu nese na svých bedrech ona a zvládá to skvěle.

Technologie mozek nezachrání před námi

Dnes už existují všechny možné roboty, které operují. Ale zřejmě ještě neexistuje robot, který by zcela odoperoval mozek.

AI samozřejmě používáme a jsou oblasti, kde ji budeme využívat stále častěji. Pomáhá při vyhodnocování snímků, dělá různá hodnocení, ale že by robot sám operoval, při tom všem, co vím, nemyslím si, že se toho dožiju.

Bude podle vás někdy možné si třeba dokoupit nějaký technologický modul, který nám rozšíří vědomí, třeba nás naučí jazyky?

Dnes se už testují zařízení, která umožňují vrátit hybnost. Tomu věřím, že se dožiju nějakého širšího využití. Ale ty řečové, jazykové modely a uložení těch informací, to je tak složitý proces, který zatím dokážeme popsat jen částečně. A že bychom tam dokázali přidat jeden čip a koupil bych si třeba japonštinu nebo řečtinu... O tom nejsem přesvědčen.

Ale poměrně rutinně už u neurologických onemocnění využíváme hlubokou mozkovou stimulaci – třeba u Parkinsonovy choroby nebo u epilepsie. Máme neurostimulátory, které používáme běžně pro léčbu chronické bolesti.

Díky technologiím, které nám usnadňují život, už mozek netrénujeme jako dřív. Není tedy možné, že jako lidstvo jsme už za vrcholem vývoje, protože dál už díky technologiím celková inteligence neporoste a začneme pomalu degenerovat?

V průměru určitě ano, jsem o tom přesvědčen. Většina lidí bude ty technologie používat naprosto bezhlavě. Dnes už existují studie, že přemíra používání sociálních sítí a technologií vede dokonce i ke strukturálním změnám mozku. Některé činnosti už prostě neděláme. A to bude mít odraz určitě na fungování mozku, průměrném IQ a také samozřejmě hlavně na paměti. Takže v průměru jsem přesvědčený, že ten pokles nás čeká. Koneckonců to vidíme i na testování průměrných znalostí a schopností dětí.

Jak tedy vychovávat děti, aby nepropadly sociálním sítím?

Samozřejmě to není tak, že by se sociální sítě a technologie měly anulovat. To je nesmysl. Ale určitě by se neměly používat v jednom kuse. Je potřeba určitý dohled, redukovat čas s nimi strávený. Určitě by tomu mělo jít naproti vzdělávání ve školách. Ale jen malé procento populace na tyhle věci bude u dětí dbát, naprostá většina je nechá celý den na sítích. To pak určitě způsobí v průměru pokles inteligence. O tom jsem hluboce přesvědčen. Já jen doufám, že se to u mých vlastních dětí podaří, aby měly pořád i jiné stimuly.

Na druhou stranu, není to prostě jen pokrok, který se nedá zastavit?

Je to technologie, která je potřeba. Je to normální vývoj lidstva. Ale každý si z té technologie může vzít jen to lepší. To si ale vezme jen malé procento. Většina skončí tak, že nebude vůbec umět nic spočítat, nebude si umět nic vyhledat a jen se svého AI agenta zeptá, co si má myslet a koho má volit.

Co prozradí mozek o člověku?

Je známo, že se dá poznat mužský a ženský mozek. Dá se také poznat inteligentní mozek?

Ženský mozek je menší. Ale ne, fakt to nemá nic společného s fungováním a výkonností a nic to nevypovídá o IQ. Realita je taková, třeba v našem oboru... Nedávno jsem přednášel na evropských kurzech, tam máme 230 studentů z celé Evropy a dneska je tam 60 procent žen. Když jsem začínal, bylo tam deset procent. Společnost se mění a je to tak v pořádku.

Takže ano, žena má menší mozek, ale jestli je inteligentní, to já jako chirurg nepoznám a nepoznám to ani na magnetické rezonanci. Inteligenci poznám u pacienta jen v případech, kdy děláme operace při vědomí a kvůli testování funkcí si s ním musíme povídat. Tak někdy, když je před vámi tříhodinová operace, dopředu víte, že si asi moc nepopovídáte, protože nebude o čem.

Jako odborník máte větší strach ze stárnutí svého mozku než my laici?

Doktoři obecně jsou daleko víc fatalisti. Vidíme spoustu případů, kde se lidem ve vteřině nenávratně změní osud. Může to být úraz, může to být krvácení, může to být nádor. Takže vnímám to, že bych se měl chovat odpovědně ke svému tělu, ale že bych se trápil stárnutím mozku a zhoršováním paměti... Stejně se tomu nedá zabránit. Slušným chováním k tělu to můžu jen trošku oddálit.

Ale když vidím 22letého mladého muže, který prostě blbě zakopl, spadl a je ochrnutý na dolní končetiny a nikdo mu s tím nepomůže. My mu jen zašroubujeme páteř a do konce života bude na vozíku. Nedělal nic špatného, prostě zakopl. Stalo se.

Spousta pacientů se mě ptá, proč právě já mám ten nádor. Hodně v tom hraje genetika. Nemůžeme říct: vy jste ponocoval, proto máte nádor, vy jste kouřil, proto máte nádor. Tak to většinou není. Takže v tomhle jsme my lékaři daleko větší fatalisti.

Zase se vrátím k Pánu Bohu. Nějak tu cestu máme napsanou.

Medicína se zrychluje

V medicíně trvá poměrně dlouho, než se objeví dostane do praxe. Je nějaká naděje, že technologie tento proces zrychlí?

Všechno se globalizuje a zrychluje. Já jedu právě do Brna přednášet o konkrétním léku na určitý typ mozkového nádoru. Celosvětová studie, která potvrdila jeho efekt, vyšla v roce 2024, o rok později byl schválen v USA a od února 2026 je dostupný i našim pacientům.

Takže ano, rychlost se zvyšuje. Zároveň si ale nemůžeme myslet, že zdravotní pojištění může ufinancovat všechno. Pokud se v cizině zkouší experimentální léčba, která je slibná, ale stojí desítky nebo stovky milionů, nemůžeme si myslet, že ji budou pojišťovny v Česku automaticky proplácet.

Sledujete za posledních deset let nárůst nějakého mozkového onemocnění?

Je nárůst diagnóz mozkových nádorů, ale je to zejména tím, že je daleko dostupnější diagnostika. K mému dědečkovi, když začínal s neurochirurgií, se pacient dostal až ve chvíli, kdy měl skutečně výrazné vnější příznaky. Kdežto ke mně se dostanou pacienti, kteří šli k lékaři s bolestí hlavy a díky rezonanci jsme zachytili nádor daleko dříve.

FENG SHUI

NENÍ MAGIE

PROČ SE V DOBŘE NAVRŽENÉM DOMĚ CÍTÍME LÉPE

Feng Shui si lidé často spojují s energií, symboly a někdy až s ezoterikou. V rukou architekta ale může znamenat něco mnohem praktičtějšího: promyšlenou práci se světlem, pohybem, proporcemi a vztahem jednotlivých místností. Tedy s věcmi, které rozhodují o tom, zda se nám v prostoru dobře žije.

„Pro mě Feng Shui není soubor historických rituálů, ale způsob přemýšlení o prostoru. Pomáhá mi vytvářet prostředí, ve kterém se lidé cítí dobře, dokážou odpočívat, soustředit se a přirozeně fungovat,“ říká Šárka Konášová, architektka Tempus Designu.

Feng Shui přitom není žádný konkrétní styl. Stejně dobře může fungovat v moderním bytě, historické vile i minimalistické rezidenci. Neříká, jaký nábytek si koupit. Zajímá se především o to, jak spolu jednotlivé části prostoru souvisejí.

4 věci, které rozhodují o pocitu z prostoru

Světlo: orientace domu a množství denního světla ovlivňují atmosféru jednotlivých místností.

Pohyb: správně navržené průchody a návaznost místností umožňují přirozený pohyb bez zbytečných překážek.

Proporce: prostor by měl působit vyváženě, nikoli přeplněně nebo naopak prázdně.

Klidová místa: ložnice, pracovna nebo kout pro odpočinek potřebují jiné podmínky než společenské části domu.

Právě orientace ke světovým stranám patří mezi věci, které už později jen těžko změníme. Jinak funguje ložnice zalitá ranním sluncem, jinak pracovna nebo obývací pokoj orientovaný k večernímu světlu. Stejně důležitý je pohyb člověka domem. „Každý interiér má svůj rytmus. Sledujeme hlavní průchody, návaznost místností i to, kde vznikají přirozená klidová místa. Když se to podaří, prostor působí lehce a člověk se v něm orientuje intuitivně,“ vysvětluje Konášová.

A právě tady se Feng Shui překvapivě potkává s moderní ergonomií. Oba přístupy hledají rovnováhu mezi funkcí, světlem, proporcemi a pohodlím.

Nejčastější chybou je podle architektky začít při zařizování dekoracemi a trendy místo dispozice. Přeplněný vstup, zablokovaný průchod nebo příliš tmavé barvy v místnosti s nedostatkem světla mohou pokazit i velmi drahý interiér.

Šárka Konášová
Architektka TEMPUS DESIGN

„Lidé často nedokážou přesně říct proč, ale v některých interiérech se zkrátka necítí dobře. Když funguje světlo, proporce a logické uspořádání, prostor působí harmonicky i bez množství dekorací,“ říká.

Skutečný luxus tak podle ní nespočívá v ceně materiálů. Je v prostoru, který respektuje člověka, jeho potřeby a způsob života.

A možná právě proto někdy při vstupu do dobře navrženého domu jednoduše řekneme: „Tady je mi dobře.“

OD METRŮ ČTVEREČNÍCH K ŽIVOTNÍMU STYLU

Jak se za posledních patnáct let proměnilo pražské bydlení a proč dnes nestačí postavit jen další dům?

Ještě před patnácti lety se při koupi bytu často počítaly především metry a pokoje. Dnes se stále více řeší, jak se v bytě a jeho okolí bude skutečně žít. Proměnily se dispozice, velikost bytů, kupující i samotný přístup developerů. O tom, co se za poslední dekádu a půl odehrálo na pražském rezidenčním trhu, jsme mluvili s Denisou Višňovskou, spolumajitelkou realitní kanceláře CoreStone, která se v realitách pohybuje více než dvacet let.

Kupující si dnes mnohem více uvědomují, že nekupují jen byt, ale místo, kde budou žít třeba dalších dvacet let.

Když se podíváte na pražský development před patnácti lety a dnes, co vás překvapí nejvíc?

Především to, jak výrazně se změnilo očekávání lidí. Dříve se mnohem více řešilo, kolik metrů čtverečních a pokojů za své peníze dostanu. Dnes se lidé zajímají o mnohem širší kontext. Jak bude vypadat dům, jaké bude jeho okolí, kolik bude zeleně, jaké budou společné prostory, služby nebo dostupnost. Kupující si dnes mnohem více uvědomují, že nekupují jen byt, ale místo, kde budou žít třeba dalších dvacet let. A podle toho také vybírají.

Přesto se byty v posledních letech výrazně zmenšily. To je jeden z nejviditelnějších trendů. Především u 1+kk a 2+kk. Ještě kolem roku 2014 byly malé byty často vnímány hlavně jako startovací bydlení. Dnes tvoří v některých projektech až tři čtvrtiny nabídky

Důvod je poměrně jednoduchý. Ceny nemovitostí rostly rychleji než příjmy domácností, a tak se celková cena stala důležitější než počet metrů. Typické dnešní 2+kk má třeba 45 až 55 metrů čtverečních, zatímco dříve nebylo výjimkou ani 60 či 70 metrů. Developeři se proto naučili s prostorem pracovat mnohem efektivněji. Mizí zbytečné chodby, propojuje se kuchyně s obývacím pokojem a každý metr musí mít svůj smysl.

Znamená to, že budoucností Prahy jsou malé byty?

Určitě ne. Trh se spíš výrazně rozvrstvil. Malé byty jsou dnes důležité pro singles, mladé páry nebo investory. Vedle nich ale vidíme stabilní poptávku po kvalitních rodinných bytech – 3+kk, 4+kk nebo 5+kk. A tam se preference vyvíjejí opačným směrem. Lidé chtějí větší obývací prostor, pracovnu, dostatek úložných prostor, dvě koupelny, šatnu nebo velkou terasu. Nejde přitom jen o velikost. Chtějí, aby byl prostor dobře promyšlený.

Kdo dnes vlastně malé byty kupuje?

Spektrum je mnohem širší než před deseti lety. Stále jsou to mladí lidé, kteří chtějí vlastní bydlení, ale přibývají investoři, rodiče kupující byt dětem nebo lidé, kteří se po letech v rodinném domě vrací do města a záměrně volí menší, ale kvalitnější bydlení.

Výrazně se také proměnil investiční trh. Malý byt je relativně dostupný, dobře se pronajímá a při správné dispozici dokáže nabídnout zajímavý výnos. V posledních letech se navíc objevili institucionální investoři, kteří nakupují celé balíky bytů. Nebo dokonce fondy, které kupují celé domy.

Proměnila se kvůli tomu i samotná architektura bytů?

Jednoznačně. U malého bytu dnes rozhoduje každý detail. Vestavěné úložné prostory, nábytek na míru, posuvné dveře, chytré dispozice nebo multifunkční nábytek dokážou z pětadvaceti nebo třiceti metrů vytvořit překvapivě plnohodnotné bydlení.

Dříve se na malý byt někdy pohlíželo jako na kompromis. Dnes se z něj stal určitý životní styl. Mluvíme o tiny living a především mladší generace je mnohem ochotnější vyměnit prostor za dobrou lokalitu, kvalitní architekturu a služby.

Změnilo se ale za patnáct let také to, co lidé považují za kvalitní development?

To je podle mě zásadní změna. Klienti jsou dnes mnohem náročnější. Nestačí jim hezká fasáda a nová kuchyň. Zajímají se o architekta, dispozici, materiály, energetickou náročnost, zeleň, veřejný prostor i budoucnost celé lokality. A developeři na to reagují. Samozřejmě v tom hraje roli i ekonomika. Růst cen bytů vytváří větší prostor investovat do kvalitnější architektury a materiálů.

Pokud ale chcete být prodávát za vyšší cenu, klient zároveň očekává, že za ni dostane skutečnou hodnotu. Proto vidíme stále více projektů, kde je architektura výraznější a kde se řeší nejen samotný dům, ale také okolní prostor, partery, zeleň nebo služby.

Takže developer dnes prodává něco víc než byt?

Rozhodně. Myslím, že jsme se posunuli od prodeje metrů čtverečních k prodeji životního stylu. Když si dnes vybíráte byt, nekupujete jen kuchyň, koupelnu a obývací pokoj. Kupujete si také ulici, park před domem, kavárnu v přízemí, cestu do práce, školku pro děti nebo možnost sednout si večer na terasu.

A právě proto bude podle mě v budoucnu ještě důležitější kvalita celého prostředí.

Je něco, co se naopak za těch patnáct let vůbec nezměnilo?

Ano. Lidé stále chtějí totéž základní – dobré místo, dostatek světla, soukromí a pocit, že jejich domov bude mít hodnotu i za několik let. Jen dnes máme mnohem přesnější představu, co všechno tento pocit vytváří.

PRAHA V ČÍSLECH: JAK SE ZMĚNIL BYT

1+kk

Dříve především startovací nebo investiční byt. Dnes jeden z hlavních segmentů nové výstavby.

2+kk

Zatímco dříve nebylo výjimkou 60–70 m², dnes se často pohybuje kolem 45–55 m².

3+kk a větší

Méně o maximalizaci počtu místností, více o kvalitě dispozice, úložných prostorách, pracovně, terase nebo výhledu. U řady projektů je 3+kk největší dispozicí, kterou vůbec nabízejí.

25–30 m²

Velikost, která dnes může představovat plnohodnotné městské bydlení, pokud je prostor dobře navržen.

Denisa Višňovská
Spolumajitelka CoreStone

Na realitním trhu působí více než dvě desetiletí. Prošla pozicemi realitní makléřky i vedením developerských projektů, působila také jako partnerka společnosti LEXXUS. Dlouhodobě se věnuje prémiovým rezidenčním nemovitostem a spolupráci s developery. Dnes vede CoreStone, která propojuje realitní poradenství, development a znalost trhu.

KANCELÁŘ, VE KTERÉ SE DÁ OPRAVDU PRACOVAT

**Proč už moderní pracovní prostor není jen o stolech,
firemních barvách a open space?**

Kancelář už dávno není jen místo, kam člověk ráno přijde, sedne si ke stolu a večer odejde. Pracujeme, telefonujeme, scházíme se, přemýšlíme, soustředíme se i odpočíváme. A dobře navržený interiér by měl všechny tyto režimy umět nabídnout.

„Dnes už víme, že open space není ideální pro každého. Některé profese potřebují spolupracovat, jiné se naopak potřebují na několik hodin úplně odstříhnout od okolí,“ říká Lukáš Drozd, architekt, který se v Tempus Design na kanceláře specializuje.

Právě proto se podle něj současné kanceláře více dělí na různé typy prostor. Místa pro týmovou práci střídají malé místnosti pro telefonování, zasedací prostory nebo klidové zóny, kde se člověk může na chvíli soustředit bez okolního ruchu.

Ticho se stává novým kancelářským luxusem

Jedním z největších témat současných kanceláří je akustika. Zvuk se šíří konstrukcemi, sklem i otevřeným prostorem a to, co je pro jeden tým běžným hovorem, může být pro druhý zdrojem neustálého vyrušování. Řešením mohou být příčky, akustické panely, speciální nábytek nebo třeba zeleň, která prostor přirozeně člení. „Pro telefonování můžeme vytvořit odhlučňené místnosti. Někdy navrhujeme i prostor, kde si člověk může na chvíli odpočinout od všech vjemů a utřídit si myšlenky,“ popisuje Drozd.

Světlo, které pracuje s námi

Stejně důležité jako ticho je světlo. Pracovní místo potřebuje dostatečné osvětlení, ale také správně zvolený kontrast materiálů a barev, aby oči nebyly celý den zbytečně namáhané. Přirozené světlo má navíc v kanceláři svou vlastní hodnotu.

Denní světlo se podle Drozda dostává přibližně šest metrů od okna, a právě proto se zasedací místnosti často umísťují hlouběji do dispozice, zatímco pracovní místa zůstávají u fasády.

A kde je v tom všem design?

Až nakonec. Dobrá kancelář podle Drozda nezačíná výběrem židle, barvy stěn nebo efektního svítidla. Nejdříve musí fungovat její půdorys, vztahy mezi lidmi a jednotlivými činnostmi. Teprve potom přichází estetika. Ani firemní identita už nemusí znamenat kancelář zalitou barvou loga. Výrazné firemní barvy lze podle něj použít spíše jako akcent, zatímco základ interiéru může zůstat klidný a nadčasový. Kancelář nemá jen dobře vypadat. Musí především fungovat. A možná právě v tom spočívá největší posun současného kancelářského designu. Nepracujeme už jen s prostorem, ale s lidmi, kteří v něm tráví většinu svého dne.

Lukáš Drozd
Architekt TEMPUS DESIGN

LUXUS, KTERÝ NEPŘIPOUŠTÍ KOMPROMISY

Slovo kompromis má ve stavebnictví srozumitelný význam: levnější materiál, jednodušší detail, dřívější termín. V nejvyšší kategorii bydlení tenhle slovník neplatí. Když se kámen nedá napojit tak, aby spára seděla, hledá se jiné řešení – nesnižuje se nárok. Když dodavatel nezvládne požadovanou kvalitu, čeká se na toho, kdo ji zvládne. Rozdíl mezi dobrým a výjimečným domem se totiž skládá z desítek rozhodnutí, která jednotlivě nikdo nezaregistruje. Dohromady jsou ale tím jediným, co je nakonec vidět.

Vila, která má svůj příběh

Existují domy, které se nedají zopakovat. Prvorepublikové vily v nejlepších pražských čtvrtích nevznikaly jako produkt – každá z nich byla navržena pro konkrétního člověka, konkrétní pozemek a konkrétní způsob života. Architekt řešil, kudy do domu vstupuje ranní světlo, kde bude ateliér a jak se dům otevře do zahrady. Sto let poté je právě tohle na nich to nejcennější: nejsou univerzální.

Dnes se do těchto domů vracejí majitelé, kteří k nim přistupují podobně. Nekupují dispozici k předělání, ale rozdělanou práci, na kterou chtějí navázat – a nechat ji dál žít, často s výhledem na další generaci.

Starý dům, nový život

Rekonstruovat historickou vilu neznamena pouze opravit fasádu a obnovit původní dveře. Je potřeba najít rovnováhu mezi tím, co má zůstat, a tím, co musí odpovídat současnému způsobu života.

Do domu s historickou architekturou tak musí nenápadně vstoupit technologie, zabezpečení, vzduchotechnika, moderní osvětlení nebo wellness. Nejtěžší přitom často není něco nového přidat, ale umět to schovat.

„Velkým trendem je požadavek mít všechno co nejvíc skryté, aby v interiéru nic nerušilo,“ říká architektka Romana Vokálová z Tempus Design. Platí to i pro ty nejpraktičtější věci – od spotřebičů až po trezorové místnosti a zabezpečené prostory.

Když se dům narodí na míru

Druhou cestou je postavit vilu od začátku. Tady může být každý detail součástí jednoho příběhu – od dispozice přes zahradu až po způsob, jakým do domu ráno vstupuje světlo.

Soukromé wellness, domácí kino, walk-in šatny, velkorysé terasy, skryté technologie nebo speciální prostory pro koníčky nejsou v tomto segmentu výjimkou. Jeden z klientů Tempus Design si například nechal vedle hlavní vily vybudovat samostatný dům sloužící jako garáž pro sbírku automobilů.

„Každý klient žije jinak. Někdo chce maximální soukromí, jiný velkorysý prostor pro společenský život. Proto neexistuje univerzální luxusní vila,“ vysvětluje Vokálová.

Vila na míru je ale disciplína pro rozhodné. Nic se nevybírání z katalogu, protože katalog pro tuhle kategorii neexistuje – tvar schodiště, výška parapetu i to, kde přesně bude zásuvka, jsou samostatná rozhodnutí. Klient jich v průběhu projektu udělá stovky a úkolem architekta je vést je tak, aby výsledek držel pohromadě a nerozpadl se na sbírku hezkých nápadů.

Nejvíce se to pozná uvnitř. Dům na míru se nenavrhne jako sada místností, ale jako sled nálad – vstup, který přichozího zpomalí, denní část otevřená do zahrady, soukromé patro, kam se dostane málokdo. Každý prostor má jiné světlo, jinou akustiku i jinou barevnou teplotu podle toho, v jakou denní dobu se v něm žije. Rozdíl mezi hezky zařízenou místností a atmosférou se popisuje těžko, ale pozná se během pár vteřin po vstupu.

Luxus jako příběh na další generaci

Jedna vila vzniká od čistého listu. Jiná má za sebou sto let historie. Jedna nabízí bazén ukrytý pod zemí, druhá zahradu, kterou vysadil někdo před mnoha generacemi. Obě ale spojuje totéž: jejich hodnota není jen v tom, co vidíme na první pohled.

Je v místě, soukromí, architektuře, řemesle, čase i možnosti vytvořit si prostor přesně podle sebe.

Protože nejvyšší forma luxusu možná není mít nejdražší dům. Je mít dům, který už nikdo jiný nemůže mít.

Romana Vokálová
Architektka TEMPUS DESIGN

SVĚTLO, KTERÉ PRONIKÁ DOVNITŘ

Některé životní cesty nevznikají podle plánu. Spíše připomínají sled zdánlivých náhod, setkání a rozhodnutí, která v daný okamžik nemusí působit zásadně, ale zpětně se ukážou jako určující. Potkáte člověka, který ve vás rozpozná talent dříve než vy sami. Otevřou se dveře, za kterými objevíte svět, o němž jste dosud jen snili. A najednou se cesta začne odvíjet směrem, který byste si sami nikdy nenakreslili.

Takový je i příběh sklářské výtvarnice Jany Svobodové. Od studia sochařství přes fascinaci starými sklářskými technikami až po spolupráci s předními českými sklárnami a galeriemi. Sama přitom opakovaně zdůrazňuje, jak důležitou roli v její kariéře sehráli lidé, kteří ji povzbudili, nasměrovali nebo jí dodali odvahu vykročit dál.

Její díla vznikají z materiálu, který je současně pevný i křehký, průhledný i tajemný. Ve skle hledá stopy lidských emocí, krajiny i vnitřních světů. A stejně jako se světlo láme v jeho struktuře, lámou se v jejím příběhu zkušenosti, inspirace a šťastná setkání do jedinečné umělecké cesty. O skle, umění, odvaze i roli náhody v životě jsme si s Janou Svobodovou povídali v následujícím rozhovoru.

Původně jste studovala sochařství. Co vás přivedlo právě ke sklu?

Studium sochařství na Akademii výtvarných umění v Praze mi dalo pevné základy v přemýšlení o prostoru, tvaru a materiálu. Už tehdy jsem ale cítila, že hledám médium, které dokáže pracovat i se světlem, průhledností a křehkostí. To mě přivedlo ke sklu.

Pokračovala jsem proto na UMPRUM, kde se mi otevřel úplně nový svět technologických možností. Měla jsem příležitost vyzkoušet si různé sklářské techniky, od tavené plastiky až po broušení skla, a postupně jsem si našla vlastní cestu. Dodnes sklo především vnímám jako médium, skrze které mohu vyjadřovat témata, která mě zajímají.

Kdy jste si uvědomila, že sklo není jen materiál, ale téma samo o sobě?

Nemyslím si, že by se sklo pro mě někdy stalo tématem samo o sobě. Dodnes ho vnímám především jako médium, jako nositele myšlenky. Samozřejmě, když člověk se sklem začne pracovat, je přirozené, že ho okouzlí jeho světlo, proměnlivost i technologické možnosti. Myslím ale, že je důležité se od té prvotní fascinace umět odpoutat. V určité chvíli si člověk musí položit otázku, jestli je právě sklo tím nejvhodnějším jazykem pro to, co chce sdělit.

V čem je práce se sklem náročnější než klasická sochařina?

Nemyslím si, že je práce se sklem náročnější než klasická sochařina. Každý materiál má svá specifika a vyžaduje jiný způsob uvažování i technologické zázemí. Sklo je samozřejmě náročný materiál, potřebuje specifické podmínky pro zpracování a člověk musí respektovat jeho vlastnosti. V tom se ale od jiných sochařských materiálů zase tolik neliší.

Pro mě byla větší výzvou jiná věc. Musela jsem se smířit s tím, že při práci se sklem člověk často nedokáže všechno zvládnout sám. Je to obor, který je přirozeně postavený na spolupráci s řemeslníky a skláři. Já mám ale potřebu být součástí samotného procesu vzniku díla a co nejvíc ho ovlivňovat vlastníma rukama. Nechci být jen autorem návrhu, který předá realizaci někomu jinému.

Možná právě proto mě přitahují brusičské a dekorativní techniky nebo práce s plochým sklem, kde mám nad procesem větší kontrolu. Hledám cesty, jak být materiálu co nejbliž a jak každé dílo skutečně vytvářet, nejen zadávat jeho výrobu.

Vaše diplomová práce se točí kolem slzy. Jak vznikl nápad udělat ze slzy umělecký objekt?

Moje diplomová práce vycházela z teoretického výzkumu tématu kapky. Zkoumala jsem reálný lidský materiál – slzu – pod mikroskopem. Když nám ukápně slza na sklo, tak díky bílkovinám a soli, které obsahuje, začne krystalizovat a vytvoří jemné struktury připomínající ledovou krajinu. Právě tento přirozený proces se stal výchozím bodem mé práce. Pomocí techniky ledování dokážu na skle vytvářet podobné krystalické struktury. Pracuji s organickými křehkými, z nichž každý reaguje trochu jinak, takže vznikají jedinečné struktury a obrazce připomínající ledové květy. V jistém smyslu je to vlastně malba na sklo, jen místo štětce pracuji s chemickou reakcí materiálů a nechávám je spoluutvářet výslednou podobu díla.

Dá se podle vás emoce „zakonzervovat“ do materiálu?

Myslím, že ano. Jen bych nepoužila slovo „zakonzervovat“. Spíš věřím, že emoce se mohou do uměleckého díla otisknout. Ne jako něco doslovného, ale jako zkušenost nebo pocit, který dílo nese dál a který si v něm může najít i divák.

Výstava How the Light Gets In pracuje se světlem a průhledností. Co vás na těchto vlastnostech skla fascinuje?

Na skle mě fascinuje jeho schopnost být současně přítomné i téměř neviditelné. Je to materiál, který neodděluje, ale propojuje – vnitřní a vnější svět, světlo a stín, diváka a prostor.

Název výstavy How the Light Gets In odkazuje k verši Leonarda Cohena: „There is a crack in everything. That's how the light gets in.“ Je mi velmi blízký, protože připomíná, že právě naše křehkost, nedokonalost nebo zranitelnost jsou místem, kudy může přicházet porozumění. Myslím, že i moje tvorba hledá právě tento okamžik, kdy se skrze materiál může na chvíli objevit něco, co přesahuje jeho fyzickou podstatu.

Když vytváříte objekt, přemýšlíte více o samotném díle, nebo o prostoru, ve kterém bude vystaveno?

Záleží na tom, jestli vzniká site-specific instalace pro konkrétní prostor, nebo volné dílo v ateliéru. Když pracuji pro galerii nebo architekturu, prostor je od začátku součástí uvažování o díle. U volné tvorby je to naopak, dílo vzniká nezávisle a svůj prostor si hledá až později.

Technika ledování se historicky používala například v secesní architektuře, a právě možnost vracet ji do současných kontextů mě velmi baví. Proto spolupracuji i s architekty. Je to ale poměrně specifická technologie, která má svá omezení. Pracuji s plochým sklem a jeho strukturu záměrně narušuji, takže ho nelze použít všude, například tam, kde je vyžadováno bezpečnostní sklo. V interiérech ale nabízí řadu možností, může fungovat jako součást příček nebo dalších architektonických prvků.

České sklo má ve světě mimořádnou pověst. Cítíte se být součástí této tradice?

Česká sklářská tradice je mi inspirací a jsem vděčná, že jsem měla možnost poznat ji zblízka a spolupracovat s lidmi, kteří ji dnes dál rozvíjejí. Sama se ale necítím být její součástí, jsem stále na začátku své vlastní umělecké cesty. Díky diplomové práci se mi otevřely možnosti spolupráce se sklářskými firmami i architekty. Byla to cenná zkušenost, protože jsem si vyzkoušela, jak propojit autorskou tvorbu s technologickým zázemím sklářského řemesla. Dnes si vybírám především projekty, ve kterých mohu dál hledat svůj vlastní umělecký jazyk.

Jaký je vlastně život mladé umělkyně?

Je hodně proměnlivý. Každé období přináší jiné příležitosti i jiné výzvy. Prakticky na začátku mě „živila“ především grafika, která je dostupnější a oslovuje širší okruh lidí. Po diplomové práci se ale moje tvorba začala přirozeně posouvat směrem k autorskému sklu a s tím se proměnilo i publikum, které o ni má zájem. Dnes mě lidé nejčastěji oslovují prostřednictvím výstav nebo na doporučení. Velkou roli v tom hraje možnost vystavovat v etablovaných galeriích. Nedávno skončila skupinová výstava v Hunt Kastner, což je galerie, která dlouhodobě podporuje současné umění a otevírá českým umělcům i příležitosti v zahraničí.

Jak je náročné se v současnosti prosadit v uměleckém světě?

Je to náročné, ale myslím si, že žádná jednoduchá cesta nevede k vysněným cílům. A já si v životě ani v tvorbě většinou nevybírám tu jednodušší variantu.

Mám velké štěstí na lidi, kteří mě na cestě provázejí. Velkou zkušeností pro mě byla stáž v Římě, kde jsem poznala úplně jiný přístup k umění i k sobě samé. Italové mají v sobě přirozenou živost, sebevědomí a umí se navzájem podpořit nebo pochválit. To mi na začátku dodalo odvalu víc věřit vlastní práci a nebát se za ní stát.

Stejně důležité pro mě bylo studium na Akademii výtvarných umění. Naučilo mě přemýšlet o umění v širším kontextu, chápat souvislosti a vnímat vlastní tvorbu jako vývoj. Rony Plesl na UMPRUM na mé cestě také sehrál významnou roli, jako umělec, ale i jako pedagog, který dokáže o umění přemýšlet v souvislostech a učí studenty své vlastní práci rozumět i ji umět prezentovat. Myslím, že to je dnes pro umělce stejně důležité jako samotná tvorba.

Po ukončení studia jsem se stala součástí PR oddělení AVU. Díky tomu jsem měla možnost poznat fungování umělecké instituce i z druhé strany, což mi dalo další cennou zkušenost.

Plánujete pracovat i po narození miminka a kde se vidíte za 10 let?

Ano, určitě bych chtěla pracovat i po narození miminka. Tvorba je pro mě přirozený způsob, jak přemýšlím a komunikuji se světem, takže si neumím představit, že by z mého života zmizela. Spíš věřím, že se spolu se mnou promění. Čekáme naše první dítě a jsem na tu novou životní kapitolu opravdu zvědavá. Myslím, že se přirozeně otiskne i do mé práce a že jí dá novou citlivost.

Za deset let bych si přála stále tvořit, rozvíjet svou volnou tvorbu i spolupráci s architekturou a realizovat projekty nejen v Česku, ale i v zahraničí. Dlouhodobě mě zajímá práce se sklem v prostoru, kde se umělecké dílo stává přirozenou součástí prostoru, krajiny a architektury.

V poslední době navíc cítím posun ve své tvorbě. Krajina byla dlouho mým hlavním zdrojem inspirace, ale stále víc mě zajímá i naše vnitřní krajina – paměť, emoce a způsob, jakým vnímáme sami sebe. Proto začínám pracovat se zrcadlem, odrazem a vodou. Jsou to média, která diváka reflektují i vtahují do díla a stávají se součástí jeho vlastní zkušenosti.

Kam se podle vás české umělecké sklo posune v příštích deseti letech?

Mám pocit, že české sklo se posouvá kupředu, i přes všechny krize, které nás v posledních letech potkaly. Vnímám, že vedle silné tradice vznikají nové technologie, nové přístupy i odvážné spolupráce mezi umělci, designéry a výrobci.

Velkou zásluhu na tom mají i české sklářské firmy, které dokážou dostávat české sklo do zahraničí a představovat ho v mezinárodním kontextu. Díky tomu si české sklářství stále udržuje ve světě výjimečné postavení a zůstává skutečným unikátem. Zároveň ale doufám, že o něj neztratí zájem mladá generace. Právě na ní bude jednou stát pokračování této tradice a řemesla.

Jaký moment vás v ateliéru nejvíc baví první nápad, experiment, nebo finální realizace?

Rozhodně experiment!

Co vás dokáže inspirovat mimo svět umění?

Vlastně mě nejvíc inspiruje svět mimo umění. Dlouho to byla především krajina, dnes ale čím dál víc čerpám z vlastního emocionálního terénu. Zajímá mě pomíjivost, citlivost, nejednoznačnost a obyčejné okamžiky, které se nám tiše vrývají pod kůži. Blízká je mi také spiritualita, ne ve smyslu konkrétního systému, ale jako citlivost k věcem, které nám nejsou hned patrné. Právě z těchto zkušeností a experimentů moje tvorba nejčastěji vyrůstá.

Máte materiál nebo techniku, ze které máte stále respekt?

Ano, pořád je to beton. Odlít velkou sochu do tenké skořepiny není vůbec jednoduché. V prvním ročníku na Akademii se mi to nepovedlo a moje první socha místo subtilního objektu vážila téměř 400 kilogramů. Od té doby jsem se snad něco naučila, ale respekt k betonu mám dodnes.

Co byste chtěla, aby si návštěvník odnesl z vašich výstav?

Budu ráda, když si divák z výstavy odnese zkušenost, která v něm nějakou dobu zůstane. A když ne, i pomíjivý okamžik má svou hodnotu. Každé dílo si nakonec najde jen ty, s nimiž skutečně rezonuje.

Kdybyste mohla jedním skleněným objektem vyjádřit současnou dobu, jak by vypadal?

To je otázka spíš pro další výstavu než pro rozhovor. Doufám, že až vznikne, odpoví na ni lépe, než bych dokázala já slovy.

DRUHÁ ADRESA: ZA HRANICEMI

Pět destinací, pět podob investice

NEMOVITOSTI BEZ HRANIC

Představme si, že máte volné peníze a chcete je uložit do nemovitosti. Ne proto, abyste v ní zítra bydleli, ale protože chcete, aby měla svůj vlastní příběh. Možná ji budete pronajímat. Možná v ní strávíte několik týdnů ročně. A možná ji jednou předáte dětem.

Ještě před pár lety by vás cesta pravděpodobně zavedla do Prahy. Dnes může vést úplně jinam. Do Dubaje. Do Gruzie. Na Jadran. Do Španělska. Nebo na Severní Kypr. Každé z těchto míst nabízí něco jiného. A právě v tom je kouzlo zahraniční nemovitostní investice.

První zastávka: Dubaj

Představte si ráno v apartmánu vysoko nad městem. Za sklem se probouzí panorama mrakodrapů, dole bazén, restaurace a služby rezidence. Dubaj není jen destinace pro dovolenou. Je to globální město, které přitahuje kapitál, firmy i lidi z celého světa. Pro investora znamená především dynamiku, mezinárodní poptávku a možnost vlastního využití. A také úplně jinou představu o tom, co může znamenat rezidenční projekt.

Druhá cesta vede k Černému moři

Batumi vypadá trochu jako Dubaj před dvaceti lety. Mrakodrapy vyrůstají přímo u moře, město rychle mění svou tvář a kolem něj vzniká nová infrastruktura.

Gruzie je příběhem pro investora, který hledá především růstový potenciál. Nejde přitom jen o byty. Země rychle rozvíjí turistiku, logistiku, energetiku i služby.

Pak možná zjistíte, že nechcete být tak daleko

A tak se cesta stočí k Jadranu. Chorvatsko má jednu výhodu, kterou žádný exotický trh nenahradí: známe ho. Víme, jak vypadá léto u moře, jak funguje turistická sezona a jaké je mít vlastní místo deset hodin autem od Prahy.

Tady se investice přirozeně setkává s životním stylem. Byt může vydělávat, když v něm nejste – a čekat na vás, když vyrazíte na dovolenou.

Španělsko: když nechcete jen investovat, ale také žít

Costa del Sol nebo Baleáry nabízejí něco podobného i když trochu jinak. Vyspělejší evropský trh, dlouhou turistickou sezonu a životní styl, kvůli kterému se lidé do Španělska nevracejí jen jednou ročně.

Pro některé investory je právě tohle rozhodující. Nemovitost nemusí být pouze aktivum. Může být budoucím místem pro část života.

A pak je tu Severní Kypr

Trh, který je stále na začátku svého příběhu. Pobřeží, nové rezidenční projekty a nižší vstupní ceny. Zároveň ale trh, u kterého je ještě důležitější vědět, co přesně kupujete, kdo projekt staví a jaké jsou místní právní podmínky.

A právě tady se ukazuje, že investování v zahraničí není jen o krásné fotografii apartmánu.

NEJDŘÍV LOKALITA. AŽ POTOM NEMOVITOST.

Zuzana Růžičková
Global Portfolio Estates

To je možná nejdůležitější pravidlo celého příběhu. „Investor by neměl vybírat nemovitost pouze podle fotografie nebo slibovaného výnosu. Musí rozumět lokalitě, projektu, nákladům, legislativě i tomu, kdo se o nemovitost postará,“ říká Zuzana Růžičková, CEO společnosti Global Portfolio Estates, která pomáhá s investicemi v zahraničí.

Právě proto GPE nesoustředí svou práci pouze na prodej konkrétních bytů. Českým investorům pomáhá orientovat se na zahraničních trzích, vybírat projekty, prověřovat jejich parametry a následně řešit také správu nemovitosti.

Protože když kupujete byt v Praze, znáte město, místní legislativu i daňová pravidla. Když kupujete byt několik tisíc kilometrů daleko, potřebujete znát především místní příběh, který za tou nemovitostí stojí a mít odborníka, který poradí s daněmi i zákony nebo sežene právníka.

MALÝ BYT, VELKÁ HRA

Proč může dobře navržený interiér rozhodnout o úspěchu investice?

Cena za metr čtvereční, očekávaný nájem a návratnost – to nás obvykle zajímá u investičního bytu. Jedna hodnota ale v tabulkách často chybí: jak dobře je byt navržený. Přitom právě interiér může rozhodnout o tom, jak rychle si najde nájemníka, jak vysoké nájemné nabídne i kolik starostí bude majiteli přinášet.

“U investičního bytu musíme spojit dlouhou životnost, praktické fungování a příjemný, univerzální vzhled. Nájemník chce kvalitní bydlení, investor zase potřebuje, aby byt vydržel roky bez zbytečných oprav,” říká Gabriela Brixová, architektka Tempus Design, která má za sebou stovky realizací investičních interiérů.

Gabriela Brixová
Architektka TEMPUS DESIGN

Každý centimetr se počítá

Malé byty dnes tvoří významnou část nové výstavby. Zatímco ještě před deseti lety mělo běžné 2+kk často 60 až 70 m², dnes se jeho velikost pohybuje spíše kolem 45 až 55 m². U garsoniér není výjimkou 25 až 30 m².

V takovém prostoru už nestačí jednoduše rozmístit nábytek. Každý centimetr musí mít svůj účel. „U malého bytu je mnohem důležitější kvalitní dispozice než drahé materiály,“ říká Brixová.

Proto přichází na řadu nábytek na míru, vestavěné skříně až ke stropu, chytré úložné prostory nebo multifunkční pracovní kouty. Interiér zůstává vizuálně klidný, ale uvnitř dokáže ukrýt překvapivé množství věcí.

Krásný, ale hlavně odolný

Investiční byt není showroom. Nájemníci budou podlahu, kuchyň i koupelnu používat každý den, a proto se vyplatí volit materiály, které něco vydrží.

HPL, odolný vinyl nebo kvalitní kování přitom nemusí působit levně. Dnešní materiály dokážou nabídnout vzhled kamene, dřeva i dalších luxusních povrchů

„U vlastního bydlení si lidé často vybírají podle emocí. U investičního bytu musí být na prvním místě odolnost a univerzálnost designu,“ vysvětluje Brixová..

Dobře navržený investiční byt tak nemusí být největší. Musí být chytrý. Protože někdy o jeho hodnotě nerozhodne dalších deset metrů čtverečních, ale jedna skvěle navržená skříň, kuchyň nebo světlo.

Na co myslet před zařízením investičního bytu?

01 | Dispozice

Využije prostor každý metr?

02 | Úložné prostory

Kam se vejdou věci, aniž by zaplnily celý byt?

03 | Odolnost

Vydrží podlahy, pracovní deska i kování každodenní provoz?

04 | Univerzálnost

Bude interiér fungovat pro různé typy nájemníků?

05 | Údržba

Lze jednotlivé materiály snadno čistit, opravit nebo vyměnit?

06 | Akustika

Nezapomínáme na komfort, který není na první pohled vidět?

Vila Praha 4

DOMOV. DETAIL . DŮVĚRA

WWW.TEMPUS-DESIGN.CZ